הלכות גירושין פרק יא

פרק יא: מיאון, מחזיר גרושתו, וחודשי הבחנה

מיאון

א.

אין נושאין קטנה.

והנושא קטנה יתומה, ולא רצת בבעל - הרי זו ממאנת והולכת, ואינה צריכה ממנו גט, שאין קידושי קטנה קידושין גמורין, כמו שביארנו.

וכן, קטנה שהשיאה אביה, ונתאלמנה או נתגרשה כשהיא קטנה - הרי היא כיתומה בחיי האב, ואם נישאת כשהיא קטנה בחיי אביה - הרי זו ממאנת.

ב.

החרשת אף על פי שנישואיה מדברי סופרים כנישואי קטנה - לא תיקנו לה שתמאן, כדי שלא יימנעו מלנשאה:

ג.

ממאנת היא הקטנה בין מן האירוסין בין מן הנישואין, בין בפני בעלה בין שלא בפניו.

וכשם שממאנת בבעל, כך ממאנת ביבם.

וממאנת בבעל זה ונישאת לאחר וממאנת בשני, וכן בשלישי, אפילו כמה פעמים, כל זמן שהיא קטנה יש לה למאן.

וקטנה שלא מיאנה, אף על פי שהיא נשואה, והלכה ונתקדשה לאחר כשהיא קטנה - קידושיה הן הן מיאוניה:

ד.

ועד מתי הבת ממאנת? כל זמן שהיא קטנה, עד שתהיה נערה, או עד שייודע שהיא אילונית.

במה דברים אמורים? בשלא בא עליה הבעל אחר שנעשת בת שתים עשרה שנה ויום אחד.

אבל אם הגיעה לזמן זה ונבעלה, הואיל והבעילה קונה מן התורה, כמו שביארנו - הרי זו אינה ממאנת. ואינה צריכה בדיקה למיאון, שחזקתה שהביאה סימנין:

ה.

הרי שנבדקה ולא נמצאו לה סימנין, הואיל ונבעלה אחר הגיעה לזמן הראוי לסימנין - הרי זו חוששין לה שמא הביאה ונשרו, ולפיכך צריכה גט מספק.

ואם מיאנה אחר שנבדקה, ונתקדשה לאחר - צריכה ממנו גט מספק.

ואם נישאת - תצא מזה ומזה, והולד ספק ממזר משניהם:

ו.

קטנה שלא מיאנה והגדילה, אף על פי שלא בעלה בעלה משנעשית בת שתים עשרה שנה ויום אחד - הרי זו אינה ממאנת, שהרי הגדילה.

וצריכה גט מדברי סופרים, שהרי לא בא עליה אחר שהגיעה לשני נערות עד שנחוש לה שמא הביאה סימנין ותהיה ספק מקודשת, ולא בא עליה אחר שגדלה כדי שתהיה אשת איש גמורה, ונמצאת שאינה צריכה גט אלא מנישואי קטנות שהן מדברי סופרים:

ו.

לפיכך אם עמדה ונתקדשה אחר שגדלה - תופסין בה קידושי שני.

ואם גירש הראשון - יכניס שני.

אבל אם גירש שני - לא יקיים ראשון, שמא יאמרו החזיר גרושתו מאחר שנתארסה.

ואם בא עליה שני קודם שיגרש ראשון - תצא מזה ומזה, מפני שהיא דומה לאשה ששמעה שמת בעלה ונישאת ואחר כך בא בעלה.

ואין הולד מן השני ממזר.

ואם בא עליה ראשון קודם שיגרש השני - הולד ממזר:

איזה קטנה צריכה מיאון

ז.

אי זו היא קטנה שצריכה למאן?

מבת שש עד בת עשר - בודקין אותה לפי יופי דעתה -

אם יודעת לשמור קידושיה ושהן קידושין, לא שתשמר אותן כמו שמשמרת האגוז והתמרה וכיוצא בהן - הרי זו צריכה מיאון.

ואם אינה יודעת לשמור קידושיה - אינה צריכה למאן, אלא הולכת לבית אמה כאלו לא נתקדשה מעולם.

ופחותה מבת שש, אפילו יודעת לשמור - אינה צריכה מיאון.

ויתירה על בת עשר, אפילו סכלה ביותר - צריכה מיאון.

וכל מי שהשיאוה אחיה או קרוביה או אמה שלא לדעתה - אינה צריכה למאן:

ח.

כיצד ממאנת? אומרת בפני שנים, "אין רצוני בפלוני בעלי", או "אין רצוני בקידושין שקידשוני אמי ואחי", וכיוצא בדברים אלו.

אפילו היו אורחים מסובין בבית בעלה, והיא עומדת ומשקה עליהם ואמרה, "איני רוצה בפלוני בעלי" - הרי זה מיאון:

ט.

השנים שממאנת הקטנה בפניהם כותבין לה, **ביום פלוני מיאנה פלונית בת פלוני בפנינו בפלוני בעלה**, וחותמין ונותנין לה.

זה הוא גופו של גט מיאון.

וגט מיאון אינו כגט הגירושין שנתינתו מגרשת. ואינו צריך כתיבה לשמה, ולא מסירה, ולא דבר ממשפטי גט הגירושין, ואין כותבין בו טופסי הגט, שמא ייראה כגט גירושין, לפי שאינו אלא כמעשה בית דין:

י.

השנים שממאנת בפניהם - צריכין שיהיו מכירין אותה ואת בעלה שמיאנה בו.

לפיכך כל מי שראה אותה שמיאנה ושמע מיאוניה - יש לו לכתוב לה גט המיאון, אף על פי שאינן מכירין.

וכבר נהגו ישראל לכתוב בגט מיאון בנוסח זה:

יא.

בכך בשבת, כך וכך יום לחודש פלוני, שנת כך וכך למנין פלוני, מיאנה פלונית בת פלוני בפנינו.

ואמרה שאמי או אחי הטעוני והשיאוני או קידשוני ואני קטנה לפלוני בן פלוני, והשתא גליתי דעתי קדמיכון דלא צבינא ביה ולא קיימנא עמיה.

ובדקנא פלונית דא, ואתברר לנא דעדיין קטנה היא, וכתבנא וחתמנא ויהבנא לה לזכו ולראיה ברורה:

מחזיר גרושתו

יב.

המגרש את אשתו ונתקדשה לאחר, אף על פי שלא בעלה - נאסרה על הראשון.

ואם החזירה הראשון ובעלה, - לוקה, וכופין אותו להוציא, שנאמר "**לא יוכל בעלה הראשון**" וכו' (דברים כ"ד:ד') .

יג.

זינת עם אחר כשהיא גרושה - הרי זו מותרת לחזור לבעלה, שנאמר "**ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר**" (דברים כ"ד:ב') - הוייתה לאיש אחר, שהיא הקידושין, היא שאוסרת אותה לחזור לו:

יד.

ובכלל לאו זה שכל אשה שזנת תחת בעלה - נאסרת על בעלה, ולוקה עליה, שנאמר **"אחרי אשר הוטמאה"** (דברים כ"ד:ד'), והרי נטמאה, אלא אם כן היתה אשת ישראל שנאנסה.

לפיכך כל אשה שנאסרה על בעלה על ידי קינוי וסתירה. אם בעל אותה - מכין אותו מכת מרדות.

ואם עבר והחזירה אחר שגירשה - יוציא בגט:

טו.

חרש שגירש ברמיזה, כמו שביארנו, והלכה ונתקדשה לחרש אחר, ואין צריך לומר לפיקח - אסורה לחזור לבעלה החרש.

אבל אשתו של פיקח שנתגרשה, והלכה ונישאת לחרש, ונתגרשה - מותרת לחזור לבעלה הפיקח:

טז.

הממאנת באיש - אינה מגורשת ממנו, ודינה עם בעלה שמיאנה בו כדינה עם מי שלא קידשה מעולם.

היא מותרת בקרוביו, והוא מותר בקרובותיה, ולא פסלה מן הכהונה.

ואם נישאת לאחר, וגירשה האחר או מת או מיאנה בו - מותרת לחזור לראשון.

ולא עוד אלא אפילו גירשה הראשון והחזירה, ומיאנה בו, ונישאת לאחר אחר שמיאנה בו, וגירשה האחר - מותרת לחזור לראשון, שכל היוצאה במיאון, אף על פי שקדמו גט, הרי זו כמי שלא נתגרשה ממנו בגט, ומותרת לחזור לו.

אבל המגרש את הקטנה בגט, ונישאת לאחר, ומיאנה באחר - אסורה לחזור לראשון, מפני שיצאת ממנו בגט, אף על פי שיצאת מן האחרון במיאון, ואין צריך לומר אם גירשה האחרון או מת.

וכן, אסורה לאבי הראשון ולבנו ולאחיו כשאר הגרושות, אף על פי שיצאת מן האחרון במיאון:

יז.

הממאנת ביבם - אסורה לאביו, מפני שנראת ככלתו בעת שמת בנו, אבל לשאר קרוביו מותרת.

לפיכך אם מיאנה באחד מן היבמין - מותרת לאחיו:

המתנה תשעים יום

יח.

כל אשה שנתגרשה או שנתאלמנה - הרי זו לא תינשא ולא תתארס עד שתמתין תשעים יום, חוץ מיום שנתגרשה או שמת בעלה בו וחוץ מיום שנתארסה בו, כדי שייודע אם היא מעוברת או אינה מעוברת, להבחין בין זרעו של ראשון לזרעו של אחרון.

יט.

ומיום כתיבת הגט מונין למגורשת.

ואפילו היה על תנאי, או שלא הגיע לידה אלא אחר כמה שנים - מיום הכתיבה מונין, שהרי אינו מתייחד עמה משכתבו לה:

כ.

וגזירת חכמים היא שאפילו אשה שאינה ראויה לולד, ואפילו נתגרשה או נתאלמנה מן האירוסין - צריכה להמתין תשעים יום.

אפילו קטנה, או זקנה, או עקרה, או אילונית, ואפילו בעלה במדינת הים, או חולה, או חבוש בבית האסורים, אפילו בתולה מן האירוסין - צריכות להמתין תשעים יום:

כא.

שפחה שנשתחררה וגיורת שנתגיירה - ממתינין תשעים יום.

אפילו גר ואשתו שנתגיירו - מפרישין אותן תשעים יום, כדי להבחין בין זרע שנזרע בקדושה לזרע שלא נזרע בקדושה.

וכן, יפת תואר, אף על פי שנתנה לה תורה שלשים יום לתקנת עצמה - צריכה להמתין תשעים יום לתקנת הולד, והשלשים מכלל התשעים:

כב.

הממאנת אינה צריכה להמתין תשעים יום, לא גזרו אלא בגרושה.

וכן, המזנה אינה צריכה להמתין, מפני שהיא משמרת עצמה שלא תתעבר.

וכן, אנוסה ומפותה אינן צריכות להמתין:

כג.

מי שנישאת בטיעות ונודע שהיא אסורה לבעלה, והוציאוה בית דין מתחתיו. אם היתה קטנה שאינה ראויה לולד - אינה צריכה להמתין, שזה דבר שאינו מצוי הוא, וכל דבר שאינו מצוי ברוב לא גזרו בו:

כד.

המארס בתוך תשעים יום - מנדין אותו.

אירס וברח - אין מנדין אותו.

כנס בתוך תשעים יום - מפרישין אותן עד אחר הזמן, ויעמוד עם אשתו:

כה.

וכן, גזרו חכמים שלא ישא אדם מעוברת חבירו ומינקת חבירו, ואף על פי שהזרע ידוע למי הוא.

מעוברת - שמא יזיק הולד בשעת תשמיש, שאינו מקפיד על בן חבירו.

ומניקה, שמא יתעכר החלב, והוא אינו מקפיד לרפאות החלב בדברים המועילין לחלב כשתתעבר:

כו.

כמה הוא זמן היניקה? ארבעה ועשרים חודש, חוץ מיום שנולד בו ומיום שתתארס בו.

כז.

וכשם שאסור לישא כך אסור לארס עד אחר זמן זה.

אפילו נתנה בנה למניקה, או שגמלתהו בתוך ארבעה ועשרים חודש - לא תינשא.

מת בנה - מותרת להינשא, ואין חוששין שמא תהרגנו:

כח.

עבר ונשא מעוברת או מניקה בתוך זמן - יוציא בגט, ואפילו היה כהן.

ואם היה ישראל - יחזירה אחר עשרים וארבעה חודש של מניקה.

נשאה וברח, ולאחר זמן בא - ישב עם אשתו, ואין בכך כלום.

אירס מעוברת או מניקה - אין כופין אותו להוציא, ולא יכנוס עד אחר זמן היניקה, או עד שימות הולד: